

Nijkerk *Natuurlijk*

Kwartaalblad voor leden en donateurs van IVN Nijkerk Nummer 3 - 2021

Zomer

ivn natuur
educatie
Nijkerk

**Instituut voor natuureducatie
Afdeling Nijkerk**

Postbus 1082, 3860 BB Nijkerk

Bestuur

Voorzitter	Maarten Oosterkamp	06-28 84 94 40 voorzitter@ivn-nijkerk.nl
Secretaris	Rien Loman	033-246 18 54 secretaris@ivn-nijkerk.nl
Penningmeester	Ellie Kroon	06-13 07 63 39 penningmeester@ivn-nijkerk.nl
Algemeen lid	Ruud Verhoef	06-50 74 38 18 kraam@ivn-nijkerk.nl

Colofon

Nijkerk Natuurlijk is een uitgave van IVN-afdeling Nijkerk. Kopij en reacties kunt u uiterlijk tot 18 augustus 2021 sturen naar Janny Bosma, nn@ivn-nijkerk.nl; tel. 033 - 257 12 49 (tekst zo mogelijk in Word aanleveren en **afbeeldingen los** bijleveren als JPG of TIFF).

Redactie:

Egbert Woudenberg (coördinator)
Hilda Blom
Janny Bosma

Lay-out en productie:

Renea Grafisch, Nijkerk

Bezorging:

Bertine van den Berg
Hilda Blom
Tiny Meersma
Robin Nellestein
Marion Petrie
Anita de Raad
Jaap Schaap
Marinus van Tol
Bep Vink
Wil van Winkoop
Dinie Vos

Foto op de voorkant:

De Snorzweefvlieg, van Thea de Ruijter.
Een toelichting bij deze foto vindt u op pag. 13.

Nijkerk *Natuurlijk*

Jaargang 44; 2021 nr. 3 (Zomer)

Kwartaalblad voor leden en donateurs van IVN Nijkerk.

De afdeling IVN Nijkerk is opgericht op 14 maart 1977.

Secretariaat: Raadhuisstraat 29, 3861 KP Nijkerk,
secretaris@ivn-nijkerk.nl

Banknummer: NL32RABO0347864759 t.n.v. IVN Nijkerk

Ledenadministratie: Herman van Dasselaar, ledenadministrateur@ivn-nijkerk.nl

Lidmaatschap: lid € 24,00, donateur € 16,00, huisgenootlid € 11,00,
jeugd lid € 7,50 en cadeaulid € 15,00 per jaar

Website: www.ivn.nl/afdeling/nijkerk

Inhoudsopgave

Vanuit het bestuur	4
De Snorzweefvlieg (<i>toelichting bij foto op de voorkant</i>)	6
Nacht van de nacht	7
Beste Leden en Donateurs,	8
Verhaaltje voor de kleintjes	9
Natuurbeleving	12
IVN Nijkerk op Facebook	12
De Eik: 'Meest biodiverse soort van Nederland'	13
Programma	18
Natuurgidsenopleiding 2021-2023	20
Wat zie ik in mijn tuin....?	21
Ontwikkelingen landelijke IVN-organisatie	21
Ook de koolmees heeft het moeilijk...	22
Wat bomen ons vertellen	26
IVN Groene Cursus	31
Natuurlijk proeven	32
Werkgroepen	35

IVN is een landelijke organisatie die mensen lokaal bij de natuur betreft. Meer dan 20.000 ervaren vrijwilligers organiseren jaarlijks met veel passie en kennis talloze excursies, cursussen, wandelingen en tentoonstellingen. Zo komen veel mensen in contact met de natuur. En dat is nodig, want IVN is ervan overtuigd dat kennis van natuur, milieu en landschap de betrokkenheid vergroot. Door uw lidmaatschap ondersteunt u IVN Nijkerk.

Vanuit het Bestuur

Bloem

*Natuur is voor tevredenen of legen.
En dan: wat is natuur nog in dit land?
Een stukje bos, ter grootte van een krant,
Een heuvel met wat villaatjes ertegen.*

Bloem, wat een passende naam voor dit seizoen. de gedichten van Bloem hebben me altijd al aangesproken en dit gedicht geschreven in 1945 vertolkt naar mijn gevoel zo de situatie van nu.

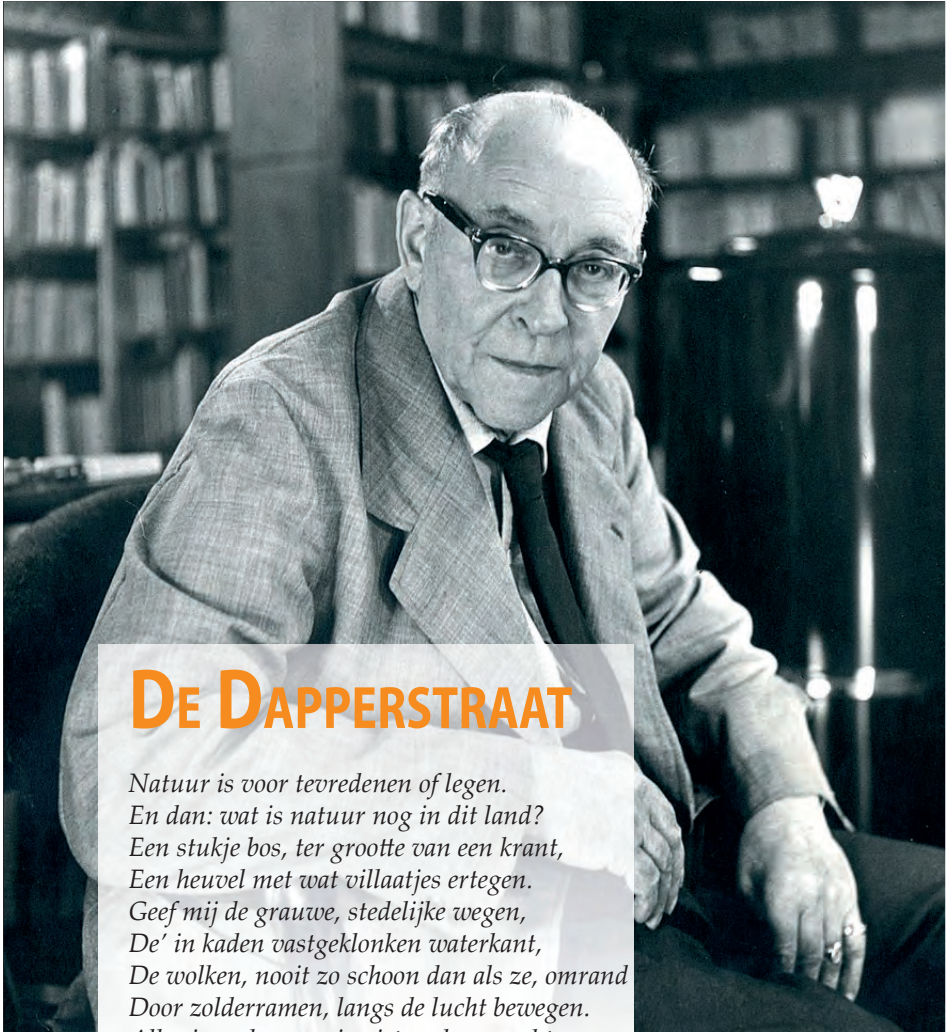
We zijn in het tweede coronajaar beland. Thuiswerken is het 'nieuwe normaal' en groepsactiviteiten kunnen geen doorgang vinden. Ook het IVN werk veranderde mee, van minder buitenactiviteiten naar meer digitaal overleg. De gemeente heeft ons gevraagd mee te denken over de groenblauwe zones in de nieuwe bebouwingsgebieden. Want al liggen veel bedrijven aan het infuus, het bouwtempo is verhoogd. Er is een tekort aan woningen en het aantal te bouwen woningen van 75000 per jaar moet opgevoerd worden naar 90.000. Ook Nijkerk heeft zich opgeworpen om extra woningen te bouwen. Het streven is 250 nieuwe woningen per jaar. Het gebied tussen Nijkerk en Amersfoort zal als eerste volgebouwd worden. Het IVN laat zich horen bij gemeentelijk overleg over de ontwikkeling van het buitengebied. Waar komen de zonnepanelen en windmolens? Hoe maakt je een zachte stadsrand; de verbinding

tussen het buitengebied en het bebouwde gebied? Hoe ontwikkel je een groene zone, een valleilint tussen Amersfoort, Hoevelaken en Nijkerk? Hoe kunnen we het waardevolle landschap aan de oostkant behouden? Tot onze grote verrassing heeft de projectontwikkelaar van de te bouwen woningen aan de oostkant van Nijkerk (de Oude Barneveldseweg) IVN gevraagd om mee te denken bij het ontwikkelen van een nieuwe groene, duurzame woonwijk. Een hele uitdaging voor ons. De verstedelijking rukt op. "Wat is de natuur nog in dit land, een stukje bos, ter grootte van een krant" en dat maakt dat IVN zich ook meer en meer gaat bezig houden met de stadsnatuur. J.C. Bloem vroeg zich 75 jaar geleden al af wat de natuur voorstelde. Hij hechtte waarde aan de wegen en grachten, maar vond groen ontzettend waardevol, want juist in de stad valt het op als er mooie natuur te zien is. IVN gaat zich ook zeker inzetten om groene longen in de bebouwde gebieden te ontwikkelen.

De zomer is aanstaande, geniet met Bloem van de bloemen in het binnen- en buitengebied.

Ik wens alle IVN-ers veel leesplezier.

Ellie Kroon

DE DAPPERSTRAAT

*Natuur is voor tevredenen of legen.
En dan: wat is natuur nog in dit land?
Een stukje bos, ter grootte van een krant,
Een heuvel met wat villaatjes ertegen.
Geef mij de grauwe, stedelijke wegen,
De' in kaden vastgeklonken waterkant,
De wolken, nooit zo schoon dan als ze, omrand
Door zolderramen, langs de lucht bewegen.
Alles is veel voor wie niet veel verwacht.
Het leven houdt zijn wonderen verborgen
Tot het ze, opeens, toont in hun hogen staat.
Dit heb ik bij mijzelven overdacht,
Verregend, op een miezerigen morgen,
Domweg gelukkig, in de Dapperstraat.*

J. C. BLOEM (1887-1966)

De Snorzweefvlieg *(toelichting bij foto op de voorkant)*

De Snorzweefvlieg wordt ook wel Pyjamazweefvlieg, Dubbelbandzweefvlieg of Cocacolazweefvlieg genoemd. De Latijnse naam is *Episyrphus Balteatus*.

Het is een algemeen voorkomende zweefvlieg. De zweefvlieg leeft van nectar en stuifmeel van bloemen en verschillende planten. Snorzweefvliegen paren in de herfst. Na deze paring sterven de mannetjes. De vrouwtjes zoeken een plek om de winter door te brengen. Het kan voorkomen dat ze met tientallen bij elkaar zitten. Wanneer het een zonnige dag is in de herfst of de winter kan je zomaar een Snorzweefvlieg aantreffen. De eerste Snorzweefvliegen die zich in het vroege voorjaar laten zien zijn altijd vrouwtjes. De jonge mannetjes en vrouwtjes zijn vanaf mei zichtbaar. De meeste Snorzweefvliegen worden in juni tot augustus gezien.

Het vrouwtje legt witte, langwerpige eitjes in een bladluizenkolonie, waar de larven al na enkele dagen uitkomen. De larve is een platte, kruipende larve die iets weg heeft van een worm, de larve is half-doorzichtig en glimmend. Het voedsel bestaat uitsluitend uit bladluizen, die worden leeggezogen. De larve is vooral te vinden aan de onderzijde van bladeren, omdat zich hier ook de bladluizen bevinden. De zweefvlieg is dan ook populier in de tuinbouw. Daar werken de larven van de zweefvlieg als een natuurlijk bestrijdingsmiddel tegen bladluis. Na enige tijd verpopt de larve, deze pop ziet eruit als een bruine druppel. De snelheid van de ontwikkeling hangt sterk af van de temperatuur. De volwassen zweefvlieg heeft uiteindelijk een lengte van 7 tot 12 millimeter.

De Snorzweefvlieg is ook een dankbaar object voor als je houdt van macrofotografie. Ze zitten lange tijd stil op de meeldraden van een bloem. Maar ook zwevend kunnen ze lange tijd stil hangen. En dat is wat je nodig hebt om een mooie foto te kunnen maken. En zo dichtbij de Snorzweefvlieg ontdek je ook hoe prachtig mooi zo'n kleine zweefvlieg is.

Thea de Ruijter

Zaterdag 30 oktober 2021

Laat het donker donker zijn en ontdek hoe mooi de nacht is!

De Nacht van de Nacht is een jaarlijks evenement georganiseerd door de Natuur- en Milieufederaties. IVN Nijkerk heeft in 2019 voor het eerst de Nacht van de Nacht georganiseerd en dat was een succes! Daarom willen we nu weer een nacht van de nacht organiseren.

De Nacht valt dit jaar op zaterdag 30 oktober.

Nu alvast een voorproefje van wat we van plan zijn:

- een lezing over nachtdieren;
- sterren kijken met uitleg over het sterrenstelsel
- nachtvinders ontdekken met een lichtval

We zijn druk bezig om de Nacht van de Nacht op een mooie locatie te organiseren. Zodra dit rond is kunnen we meer informatie geven. Maar noteer alvast de datum in uw agenda!

Meer informatie over het waarom de Nacht van de Nacht zo belangrijk is, vindt u op deze site: www.nachtvandenacht.nl

(alles onder voorbehoud van de corona maatregelen).

Arjan van Slooten

BESTE LEDEN EN DONATEURS,

IVN maakt steeds vaker gebruik van digitale communicatie-kanalen, zoals Facebook, e-mail en de IVN website, om leden, donateurs en (potentieel) geïnteresseerden te bereiken en te informeren over de natuur en gerelateerde cursussen, excursies, publicaties en activiteiten. Door gebruik te maken van digitale communicatiekanalen kan IVN het gebruik van papier (en daarmee de CO2 uitstoot) beperken, kosten besparen en zijn we in staat om informatie sneller te delen.

Helaas merken we dat we een behoorlijk aantal van onze leden en donateurs niet (meer) kunnen bereiken via e-mail. Daarom verzoeken wij eenieder die in de afgelopen 3 jaar zijn/haar e-mailadres heeft veranderd, dit aan ons door te geven. U kunt dit doen door een e-mail te sturen naar info@ivn-nijkerk.nl. Ontvangt u onze digitale nieuwsbrief nog niet en wilt u deze graag maandelijks ontvangen, laat het ons weten! (via info@ivn-nijkerk.nl)

*Bij voorbaat dank,
Rien Loman en
Herman van Dasselaar*

Verhaaltje voor de kleintjes

JOSJE, HET VOSJE

Het was januari, en het was bitter koud. De zon was nog niet op en de meeste mensen lagen nog op één oor. In het huis van opa en oma was het nog heel stil. Toen ging de wekker. Rrrring! "Goie morgen schat", bromde opa slaperig. Oma werd ook wakker. "Koffie", mompelde ze. Zo ging het nou altijd. Opa stapte uit bed. Hij deed zijn rode kamerjas aan en zijn blauwe pantoffels en liep de trap af naar de keuken en zette de koffiezetter aan. Toen deed hij de deur van het slot om de krant uit de bus te halen. Nog een beetje duf van de slaap liep hij met zijn krantje terug naar de serre en pakte uit de grote mand, die altijd klaarstond met voer voor

de dieren, een hand vol walnoten. Hij opende de deur. Maar wat was dat? Op de mat bij de serre deur zag hij iets bruins zitten. Het was geen eekhoorn en ook geen konijn. Het was roodbruin en harig met een witte snuit en witte vlekjes in zijn oren. Opa zette zijn bril op en toen zag hij opeens wat het wel was: nee maar! op de mat zat een vosje. Een kleintje wel, maar echt een vosje. Opa wreef in zijn ogen. Droomde hij? Hij kneep zich eventjes in zijn arm, dat deed een beetje pijn dus hij droomde niet. Hij was wakker en daar zat echt een vos op de mat. "Goedemorgen", sprak het beest. "Asjemenou!" riep opa uit. En daar schrok de vos zo van dat hij een meter in de lucht sprong en het op een lopen zetten. Opa liet van schrik zijn krantje vallen en rende naar de gang. "Oma", riep hij "er zat een vos op de mat" "Ja hoor, en ik ben een prinses", zei oma. "Dat is waar", dacht opa, die oma nog steeds de mooiste van de wereld vond. Maar dat van die vos was ook waar. Opa pakte als de wiedeweerga zijn foto toestel en ging op de uitkijk staan. Maar eerst strooide hij nog wat kattenvoer op het terras. "Echt iets voor vossen", dacht hij. En nu maar geduld hebben. Het duurde 5 minuten, 10 minuten en ja hoor, daar bewoog iets achter in de tuin. Voorzichtig, pootje voor pootje kwam er een prachtig, jong vosje te voorschijn. En omdat het vosje honger had, overwon hij zijn angst en sloop dichterbij, tot bij het voer. Hij begon te snuffelen en wat hij rook, dat beviel

hem wel. Aarzelend nam hij een hapje, en nog een en binnen een paar minuten was alles in zijn roodbruine buikje verdwenen. Hij likte zijn bekje af en keek omhoog. Daar stond de man met de baard en de rode kamerjas en een tijd lang keken die twee elkaar aan. Opa legde zijn toestel neer en keek eens goed naar zijn nieuwe vriend. Wat was hij mooi! En wat leuk dat er weer een tuindier was die bij hem wilde wonen. Want dat gebeurde. De vos kwam vanaf die dag elke morgen een hapje eten. En zo wende hij langzamerhand aan opa en oma. Op een dag liet opa de serre deur per ongeluk open staan en zo kwam het dat het vosje zich naar binnen waagde en pardoos op de blauwe stoel van opa sprong. "Ik ben Jos", zei hij, "en ik wil jullie bedanken voor al die lekkere maaltijden die ik elke morgen van jullie krijg. Fijn hoor". Na een paar weken woonde Josje zo'n beetje bij opa en oma in huis. Hij had een eigen mandje, een eigen etensbak. Het leek wel een huisdier, zoals een hond of een kat. Opa deed hem 's avonds een riempje om en ging dan als het donker was een eindje met hem wandelen. En zo leefden ze samen heel gezellig in het witte huis en ze beleefden de mooiste avonturen.

Het was een gezellige boel bij opa en oma. Het wemelde van de tuindieren en ze waren allemaal vrienden van elkaar geworden. Zo vonden de duiven het heel gewoon dat Josje een hapje mee at. De koolmeesjes waren

in het begin wel een beetje bang voor ons vosje. Zo'n groot, bruin, harig monster. Maar na een tijdje was het de gewoonste zaak van de wereld dat Jos verstoppertje met ze speelde. Er was altijd iets te beleven bij opa en oma. Soms, als oma boodschappen moest doen, mocht Jos met haar mee. Hij kroop dan onder in oma's boodschappentas en zo hing hij aan oma's fietsstuur te bungelen. Oma had een gaatje in haar tas geknipt zodat Josje fijn naar buiten kon kijken. Ook naar het bos gaan vond Josje superleuk. "De beest uithangen", noemden ze dat. Lekker rennen tussen de bomen. Dan mocht hij los van de riem als er tenminste geen honden in de buurt speelden. Heerlijk was dat. In konijnenholen kruipen, dollen in de struiken. Er was genoeg te beleven.

In het bos was ook een grote vijver. Opa en oma hadden oud brood bij zich om de eenden eten te geven. Het water glansde in de zon en ons vosje boog zich voorover om een slokje te drinken. Hij had dorst gekregen van al dat geren. Maar wat was dat? Wat zag zijn vossen oog? Het was toch niet waar? Hij keek nog eens goed en daar zag hij nog een vos! Dat vosje zag er net zo uit als hij. Josjes oren gingen van de pret omhoog staan. En kijk, het andere vosje deed precies hetzelfde! Toen kwamen opa en oma er aan en opa riep: "kom Jos, we gaan!" En wat Josje toen zag was nog veel gekker. Hij zag naast zijn nieuwe vriend nog

een opa en een oma! En toen werd alles opeens rimpelig en zwom er een eend voorbij, en nog een, en de betovering was verbroken. Opa deed het riempje weer om Josjes nek, ze liepen weer naar de fietsen en onderin de fietstas had Josje genoeg om over na te denken. 's Avonds in zijn mandje dacht hij nog lang na over die bijzondere ontmoeting en hij hoopte dat opa en oma weer heel gauw met hem naar het bos zouden gaan want hij verlangde opeens heel erg naar een speelkameraadje. Met die gedachte viel hij in slaap en hij droomde die nacht van zijn nieuwe vossenvriendje.

Jos verlangde naar het bos. De winter had allang genoeg geduurd. Het was voorjaar. Het was fijn hoor, bij opa en oma, maar Jos kreeg de kriebels in zijn buik. Hij wilde de wijde wereld in. En zo gebeurde het dat op een dag de voordeur van het witte huis net een beetje te wijd open stond en net een beetje te lang. Jos voelde een groot verlangen om door die kier naar buiten te sluipen en voor hij het wist, stond hij op straat. Welke kant moest hij op? Natuurlijk, hij wist het opeens. Hij moest zijn neus achterna! En Jos begon te lopen en te lopen, de stad uit, langs het fietspad richting het grote bos. Onze Jos liep regelrecht naar de grote vijver. Maar wat was dat? Er lag een laag ijs op de vijver. En er liepen mensen op dat ijs met van die vreemde, ijzeren dingen onder hun schoenen! Zoiets had Jos nog nooit gezien! En zijn spiegelbeeld kon hij nu

ook wel vergeten. Verdrietig draaide Jos zich weer om en slenterde het bos weer in. Bomen en nog eens bomen. Jos vond er opeens niks meer aan. En zo liep onze Jos een tijdje voor zich uit te mopperen. Hij werd een beetje moe en hij zocht een beschut plekje om een dutje te doen. Na een tijdje werd hij wakker en zag tot zijn verbazing dat hij op een grote, open plek in slaap was gevallen. En midden op die open plek stond een prachtige, grote boom. Jos wreef de slaap uit zijn ogen en wat hij toen zag... Daarvan begon zijn hartje razendsnel te kloppen! Onder die boom stond een mooi, lief vossenmeisje hem vrolijk aan te kijken. "Lekker geslapen?" vroeg ze vriendelijk. Josjes hart sloeg een paar slagen over. "Wat een schat! Wat een beeldschoon wezen", dacht hij. "Wat klinkt ze lief, wat is ze mooi. Die oortjes, dat neusje. Die schitterende ogen"! En onze Jos werd op slag verliefd, stapel verliefd. "Ik heet Feline", zei het vossenmeisje. "Feline", fluisterde Jos. En vanaf dat moment bleven die twee samen. Jos en Feline. Ze maakten een hol voor hun samen, en ze kregen na een tijdje een heleboel kleine vosjes. En..... ze leefden nog lang en gelukkig!

En opa en oma? Die begrepen het wel. Want een vos hoort in het bos. Ja toch?

Anneke Thuring

Natuurbeleving

In het voorwoord van Nijkerk Natuurlijk 2, het lentenummer, wordt aangehaald dat Professor Scherder 'bewegen' ook heel belangrijk vindt. Voor mensen die moeilijk bewegen is dat dagelijks een pijnlijke zin, want voor hen zijn verlamming en andere beperkingen een bron van frustratie. Ook bij koud weer en sneeuw zijn ze vaak gedwongen om binnen te blijven.

Gelukkig komt nu de lente en het betere weer er aan en is de scootmobiel een mooi vervoermiddel om toch van de natuur te genieten. Zo rond de 10 graden kan ik wel een half uurtje naar buiten. Ik rijd dan langs het wandelpad achter de Wittenburg langs het spoor. Daar staan aan de achterkant van de grote speeltuin groepjes sneeuwkllokjes en krokussen. Ik zag ook al weer de bomen met katjes en langs de waterkant groeien van die geheimzinnige donker paarse bloemen die ik een zomer lang kan volgen tot het grote groene bladeren zijn geworden.

Ik verheug me ook op het pad achter het Brucknerlaantje waar de gemeente omgevallen boomstronken heeft laten liggen. De fietspaden zijn het prettigste voor een scootmobiel en gelukkig heeft de gemeente Nijkerk daar veel van. In de zomer kan ik verschillende tochtjes maken om zo van de natuur te genieten. Een bruggetje over, een vijver en knotwilgen, ergens anders een treurwilg, heel veel dierbare natuurplekjes zijn er die ik vroeger misschien zomaar voorbij fietste.

De natuurbeleving met een scootmobiel blijft dus dichtbij huis en is toch heel intens geworden. Heel veel mooie plekjes in de gemeente worden ontdekt al rijdend op die scootmobiel nu bewegen dus een beperking is geworden.

Janny Kalverda

IVN NIJKERK OP FACEBOOK

Natuurlijk is IVN Nijkerk ook op Facebook te vinden. Op onze pagina -vol met foto's en filmpjes- treft u allerlei interessante en actuele berichten aan die gaan over activiteiten van IVN, andere groene activiteiten in en om Nijkerk, berichten over het milieu, duurzaamheid, natuurbeleving en natuurbehoud.

Like ons op www.facebook.com/ivnnijkerk

Maarten Oosterkamp

DE EIK:

'MEEST BIODIVERSE SOORT VAN NEDERLAND'

Op 22 mei jl. was het wereldbiodiversiteitsdag. NatureToday en SoortenNL hebben daarom bijzondere aandacht besteed aan de 'meest biodiverse soorten van Nederland'.

De eik is één van die meest biodiverse soorten en dat is niet voor niets!

Volgens de Germanen woonden de goden in eiken, of in ieder geval de belangrijke goden, zoals Wodan. Eiken zijn belangrijke bomen die in hoge mate bijdragen aan de biodiversiteit in het bos. In hun gegroefde stammen, die warm aanvoelen, houden zich veel kevertjes en mieren schuil, die op hun beurt weer allemaal vogels lokken. Eiken waren voor mensen vooral van belang voor bouw- en brandhout. De schors werd gebruikt bij het leerlooien en van de vezels uit de bast werden visnetten gevlochten. Eiken hebben typisch gevormde bladeren en de kenmerkende eikels. We kennen in Nederland drie soorten. **Zomereik** heeft ongesteelde bladeren met een hartvormige basis en draagt een groepje van één tot vijf eikels aan een steel van twee tot negen centimeter lang. **Wintereik** heeft gesteelde bladeren met een ronde bladbasis maar ongesteelde eikels in een groepje van drie tot zeven bij elkaar. Dan is er nog de **Amerikaanse eik**, een geïmporteerde soort met spitse in plaats van gelobde bladpunten.

Zomereik

Wintereik

Amerikaanse eik

Eiken hebben enorm veel bewoners en soorten die van de boom afhankelijk zijn. We kunnen hier zeker geen volledig overzicht geven, maar wel een korte indruk. Op eiken zie je vaak een Gewone Eikvaren, of zijn zeldzamere broertje de Brede Eikvaren, waar je, als je geluk hebt, dan weer de schimmel Eikvarenroest op kan vinden. In de zomer zie je mogelijk een Eikenpage in de boomtoppen. Bij erg droog en heet weer valt er echter op de bladeren weinig te halen en komen de vlinders naar beneden, waardoor de kans groter wordt dat je ze ook beter kunt bekijken. Op de stammen van eiken vind je vaak het Eikenmos, maar met name in het binnenland kun je ook het prachtige Eikengaffeltandmos vinden. Een aantal spectaculaire insecten profiteert van de klimaatverandering, zoals bijvoorbeeld de Grote Fopblaaskop. De larven groeien op in de wonden van eiken op leeftijd en als het lekker warm is, groeien ze makkelijker. Precies hetzelfde geldt voor het Vliegend Hert. De larven vreten zich via de wond van een eik een weg naar beneden en groeien in de boom onder de grond op en verpoppen. Van andere kevers, zoals de Eikenprachtkever, leven de larven achter de bast waar ze gangen maken, zowel horizontaal als verticaal.

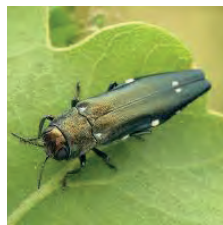
Brede Eikvaren

Eikengaffeltandmos

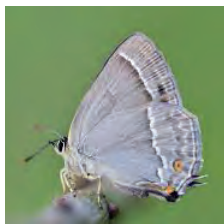

Vliegend Hert

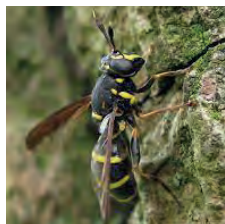

Eikenprachtkever

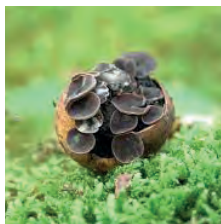
Al die insecten zijn weer voer voor spechten, die graag een nestholte maken in een eik. Wanneer die holte ook naar boven begint uit te rotten, wordt deze ook geschikt voor vleermuizen. Zo'n holte kan dan gebruikt worden als kraam-, winter-, paar- en zomerverblijfplaats van boomholtebewonende vleermuizen, zoals de Watervleermuis, Rosse vleermuis, Franjestaart en Gewone Grootoor vleermuis. Ook de eikels zijn waardevol voor veel soorten. Daarvan profiteren niet alleen zoogdieren zoals wilde zwijnen of eekhoorns, maar ook grappige paddenstoeltjes zoals het Eikelbekertje, de Eikeldopzwam of het uiterst zeldzame Eikeldoppoliepzwammetje. Aan de voet van eiken zie je soms een Eikhaas of zijn zeldzame broertje, de Schermpjeseikhaas. Hoger op de boom vind je houtzwammen als Eikenbloedzwam, Eikenvuurzwam of Eikenweerschijnzwam.

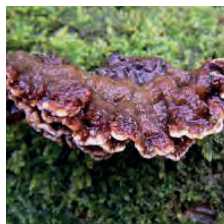
Eikenpage

Grote Fopblaaskop

Eikelbekertje

Eikenbloedzwam

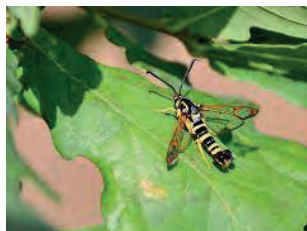
Dan zijn er nog heel veel soorten die de eik als habitat hebben, zij lopen, wonen, eten en werken op de boom, zoals bijvoorbeeld bladvlooien, waaronder de Eikenbladvlo. De larven van bladvlooien zitten vastgehecht aan de onderkant van het blad. In de eikenbladeren leven de rupsen van veel micronachtvlinders. Ze vreten het blad van binnenuit op, waardoor er gangen en andere patronen te zien zijn op het blad. We noemen deze gangen mijnen en de rupsen heten mineerders. Er zijn veel mineerders die de eik gebruiken, zoals Gespleten Eikenblaasmijnmot, Boogjeseikenmineermot, Gewone Eikenmineermot en Bruine Eikenvlekmot.

Eikenbladolo

Eikenmineermot

Eikenwespolinder

Ook veel andere nachtvlinders kunnen we op eik vinden, zoals de Eikenwespolinder, een zeldzame vlinder die in bossen en oude eikenlanen te vinden is. Deze doet alsof hij een wesp is en lijkt daar best wel op. De Eikenprocessierups is als rups zo beroemd dat de soort geen vlindernaam heeft; de vlinder heet ook gewoon Eikenprocessierups. We kennen hem vooral van de jeuk die mensen krijgen van de brandharen, maar toch is het onverstandig om de rupsen te gaan bestrijden. Daarmee dood je namelijk onnodig de vele andere dieren die van eiken afhankelijk zijn. Proeven hebben laten zien dat overlast fors afneemt als je de biodiversiteit in de omgeving herstelt en er weer voldoende vogels zijn om de rupsen op te eten voor ze grote nesten vormen.

Het feit dat er zoveel soorten gebonden zijn aan eiken laat zien hoe belangrijk het is om in ons landschap te werken met inheemse bomen en struiken. Er is vaak tijd nodig voor soorten om in een proces van evolutie goed op elkaar ingespeeld te raken. Een prachtig voorbeeld daarvan wordt gegeven door de galwespen en -muggen; parasitaire dieren die een groeihormoon injecteren in de plant en daarmee het besturingssysteem als het ware overnemen. Daarna denkt de plant dat het heel belangrijk is om heel veel voedingsstoffen naar die ene plek in de plant te sturen. Eiken vallen vooral in de smaak bij galvormende wespen. Op de wortels van een eik kun je de Truffelgalwesp vinden, die een beetje op een truffel lijkt. Dan is er nog de Eikenstuitergalwesp, niet te verwarren met een stuiterval. Er zijn ook veel wantsen die op eiken 'wandelen', zoals de kleurige Eikenblindwants, de Voorjaarseikenblindwants, de Eikenlangpootblindwants en de Gestreepte Eikenblindwants. En behalve de Eikenkroondonswants of de bonte Eikendonswants of de nauw verwante gevlekte Eikencicade heb je ook nog wantsen met hele gekke namen, zoals de Eikensteilneus en de Eikenbleekpoot. Het is echt teveel om op te noemen. Als u meer wilt weten over al die soorten die op de eik leven, volg dan het twitteraccount @soortvandedag. Daarop komen heel veel soorten langs die 'iets' met eik hebben. En ook de rest van het jaar is er elke dag een soort met mooie foto's en boeiende weetjes van SoortenNL.

Arjan van Slooten

Bronvermelding: dit artikel is van NatureToday en is te vinden op hun site onder deze link: www.naturetoday.com/nl/nl/nature-reports/message/?msg=27722

GERT DAVELAAR
GRONDWERKEN LANDSCHAPSONDERHOUD

Heiweg 34
3794 MP De Glind
Tel: 06-23769164
www.gertdavelaar.nl
info@gertdavelaar.nl

Welkom bij Albert Heijn Nijkerk.

Openingstijden:

maandag t/m zaterdag 07.00 - 22.00 uur

zondag 08.00 - 22.00 uur

Dat is het *lekkere* van...
Albert Heijn Van den Tweel

Frieswijkstraat 72 - Nijkerk

ivn natuur
educatie

IVN natuureducatie Programma

3e kwartaal 2021

Onderstaande fotocollage van Petra Heidinger neemt ook deze keer de plaats in van het programma dat wij u normaal altijd boden. Wegens de coronacrisis is er nog steeds geen enkele zekerheid of bijeenkomsten, evenementen, etc. kunnen doorgaan.

Voor actuele informatie verwijzen wij u naar de website van IVN Nijkerk en naar de Nieuwsbrief.

Redactie Nijkerk Natuurlijk

Petra Heidinger

Natuurgidsenopleiding 2021-2023

IVN Amersfoort en IVN Nijkerk organiseren gezamenlijk de natuurgidsenopleiding.

Deze opleiding zal eind 2021 starten en in juni 2023 worden afgesloten.

Voor wie is de Natuurgidsenopleiding?

De opleiding is bedoeld voor de enthousiaste natuurliefhebber met al enige natuurkennis die graag meer van de natuur wil weten en deze kennis en ervaring als actief lid aan anderen wil overdragen. Je bent lid van IVN, ouder dan 18 jaar en je hebt binding met het gebied rond Amersfoort en Nijkerk. Als je de opleiding met goed gevolg afsluit, ontvang je het diploma en ben je landelijk erkend IVN Natuurgids. We rekenen er op dat je je als Natuurgids actief inzet als vrijwilliger in onze IVN afdeling met allerlei activiteiten op het gebied van natuureducatie en duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld het organiseren en begeleiden van natuurwandelingen, fietstochten en natuuractiviteiten voor de jeugd. Er zijn in 60 jaar al ruim 16.000 IVN natuurgidsen opgeleid.

De opleiding biedt twee leerpaden: kennis van natuur, flora, fauna, ecologie, duurzaamheid en landschap. En vaardigheden om activiteiten te organiseren en te leiden, zoals excursies geven.

Kosten

De opleiding kost ± € 325,-. Daarvoor krijg je een cursusmap, veel digitaal materiaal, ca 55 inspirerende bijeenkomsten, consumpties, leuke studiegenoten, gelijkgezinde geesten.

Waar?

Avondbijeenkomsten zijn op de donderdagavond in het Groene Huis Schothorsterlaan 21, 3822 NA Amersfoort. De (fiets)excursies zijn in natuurgebieden in en rond Amersfoort en Nijkerk. Eigen vervoer is noodzakelijk.

Er worden in het najaar nog informatie avonden georganiseerd. Hierover kunt u in de media en op de website van IVN Amersfoort of Nijkerk in een later stadium informatie vinden.

Aanmelden kan bij Rien Loman: info@ivn-nijkerk.nl

WAT ZIE IK IN MIJN TUIN....?

Een zielige struik jeneverbes staat in mijn voortuin. De middelste grote top heb ik omgezaagd omdat die veel te hoog werd. Na enige weken droogte in april kwam er aan het eind van die maand eindelijk regen en wat zag ik op diverse takken van de jeneverbes? Feloranje plekken, geribbeld, een soort smeerkaas.

Marion heeft het opgezocht en het bleek een schimmel te zijn: peer- of jeneverbesroest. Bij perenbomen worden alleen de bladeren aangetast; zijn die eraf dan is de perenboom schimmelvrij. Echter bij de jeneverbes zit de schimmel in het hout. De aangetaste takken gaan er uiteindelijk aan dood, maar dat kan jaren duren.

Voor de diverse vogels heb ik een containertje met pinda's hangen. Veel kool- en pimpermezen komen er eten, als echte hongerlijders. Tot mijn verbazing zie ik er ook een bosmuis (lichtbruin en met een lange staart) van knabbelen! Dat is natuurlijk niet de bedoeling want nu komen er veel minder mezen op af. Zouden die mezen ruiken dat er een muis aan hun voedsel zit? Zijn ze er bang voor? Geen idee!

Anneke Oudejans

Ontwikkelingen landelijke IVN-organisatie

IVN kent een beroepsorganisatie, met een bureau en medewerkers, ondergebracht in een stichting. Daarnaast kent vereniging IVN 163 lokale afdelingen (waaronder IVN Nijkerk) in 22 regio's. Onlangs is besloten om de vereniging en de stichting te laten samengaan in één landelijke vereniging. Door de nieuwe structuur hoopt IVN slagvaardiger en krachtiger te worden. De nieuwe structuur zal op 10 april 2021 formeel gerealiseerd zijn.

*Met vriendelijke groet,
Maarten Oosterkamp*

Ook de Koolmees heeft het moeilijk...

De Koolmees is één van de meest voorkomende vogelsoorten in de Nederlandse tuinen. De Koolmees maakt heel veel verschillende geluiden. Het bekendste is het vrolijk klinkende “ti-tu-ti-tu-ti-tu”.

Met hun gele onderkant, groengele/blauwige rug, zwarte hoed en witte wangen en natuurlijk de herkenbare ‘zwarte stropdas’ zijn ze snel herkenbaar. De dames onder de koolmezen zijn wat fletser en hebben een smallere stropdas. Soms worden ze verward met de kleinere Pimpelmees die een blauw petje heeft en waar ter hoogte van het oog een zwarte streep midden over de witte wangen loopt.

De Koolmees heeft zo’n 500.000 - 600.000 broedparen in Nederland

die broeden in de maanden april t/m juni, het legsel varieert van 4 tot 12 eieren. Na 2 weken broeden duurt het gemiddeld nog 19 dagen voordat de jongen uitvliegen.

Vader Koolmees met te veel haakmos uit de verwilderde grasmat, hij moest wat loslaten om de nestkast in te kunnen...

Als bovenlaag waren katten- en hondenharen gebruikt.

De ouders vliegen af en aan met insecten, spinnetjes en rupsen. Honderden keren per dag. Als één ouder binnen is, wacht de ander ongeduldig (?) trillend met de vleugels, totdat de ander weer wegvliegt. Onderwijl houden ze het nest schoon. Ze vliegen met voedsel naar binnen en poepjes (in een vliesje) naar buiten. Vogelpoep is poep en plas ineem, ze hebben maar één uitgang.

Wist je dat een Koolmees wel 12 jaar oud kan worden, als alles meezit in zijn leven (maar dat is meestal niet zo)!

Nederlandse tuinen worden steeds meer bestraat, goed schoongehouden en versierd met strakke plantenbakken. Voor de vogels is dat niet leuk, er is geen nestgelegenheid, geen nestmateriaal, geen schuilplaats en geen voedsel te vinden. En dan wemelt het ook nog van de katten.... Bovendien loopt al het regenwater dan direct de riolering in, naar de sloten, rivieren, randmeren en zee. Mede daardoor daalt de grondwaterstand en door het bestraten hebben de mensen te kampen met plaatselijke wateroverlast omdat de riolering het niet altijd aankan. Onze voor- en achtertuin is gelukkig nog erg groen, in de lente laten we nog een tijd allerlei restanten van de herfst liggen.

Door de steeds verdere uitbreiding van de bebouwde kom zijn het aantal en de soorten vogels wel afgenomen.

Door de nog steeds voortgaande verzuring van het landschap spoelt het kalk (calcium) en andere mineralen uit de bodem. De bladeren bevatten daardoor minder mineralen en bijgevolg de rupsen ook, het favoriete eten van veel mezen.

De eierschalen van Koolmezen zijn dikwijls te dun, waardoor vocht uit de dooier verdampt en het embryo te weinig kalk uit de eierschaal kan halen. Bijgevolg breken de pootjes van veel koolmeeskuikens al in het nest, nog voordat ze uitvliegen.

Tegen verzuring door zwavel (zure regen in de jaren tachtig) is al veel gedaan. Maar verzuring door ammoniak uit de agrarische sector (bodembacteriën zetten ammoniak om in nitraat, waarbij zuur wordt gevormd) blijkt een (vooral politiek) lastige kwestie, de afzetting van ammoniak is weliswaar gehalveerd, maar nog steeds de hoogste van heel Europa. De bodem die aangetast is door zwavel in de jaren tachtig en negentig heeft zich in de periode daarna niet of nauwelijks kunnen herstellen.

Van de uitgereden mest (met ammoniak uit ureum gevormd m.b.v. het enzym urease uit de urine. Ureum is het afbraakproduct van eiwitten en urease komt uit planten gevormd door bacteriën) verdwijnt de helft naar het grondwater wat vervolgens weer wordt aangevuld

met kunstmest. Zou men van alle mest kunstmest maken, scheelt dat de helft aan stikstofneerslag. Al in 2013 werden hier succesvolle proeven mee gedaan.

Door kap worden hout en biomassa uit de bossen gehaald. Tak- en top hout zijn de laatste tijd een desastreuze markt geworden (biomassacentrales; als bron zelfs ook bossen van een ander continent, zodat onze koolstofdioxideboekhouding kloppend blijft), terwijl deze delen van de boom de meeste mineralen bevatten.

Daarmee verdwijnen dus veel mineralen. Voedselarme gronden zoals de Veluwe hebben hier het meeste last van. Veel eiken zijn daardoor verzwakt en gevoelig geworden voor insectenplagen (zoals de Eikenprachtkever).

Een op de uitkijk voor de nestkast in te vliegen.

Er is ook gevreesd dat de mezensterfte van de laatste jaren (vooral in stedelijke gebieden) te maken heeft met de sterke opkomst van de Buxusmot sinds 2017, die met bestrijdingsmiddelen wordt bestreden. Ook wij zagen voorgaande jaren de Koolmezen met de heerlijke rupsen (vorig jaar legde de buxus definitief het loodje).

Bij een onderzoek op dode koolmeeskuikens werden weliswaar 26 verschillende pesticiden gevonden (zelfs het sinds 1973 verboden DDT), maar was de concentratie van buxusmotbestrijders (gelukkig) niet hoog genoeg. Onder de pesticiden bevonden zich ook middelen tegen vlooiën en teken die waarschijnlijk via de haren in het nest in contact zijn gekomen met de blote huid van de kuikens.

De Koolmees vindt bij ons zijn jaarlijks onderkomen in een nestkast. De vliegopening van 3,2 cm is ideaal voor de Koolmees, alhoewel we een aantal jaren geleden de opening hebben bijgevijld tot 3,3 cm. Een dikkerd wilde er persé in, maar het lukte hem maar niet.

Op de website van Vogelbescherming vind je hoe je het beste een nestkast kan maken (de binnenkant moet schoon hout blijven en na het broedseizoen schoongemaakt worden met alleen heet water) www.vogelbescherming.nl/in-mijntuin/nestkasten/zelf-een-nestkast-maken.

Klaar voor de start...

We hebben de kast moeten ophangen met de vliegopening op het noordwesten en dat is niet altijd ideaal met het oog op de ondergaande zon, die dan toch nog net op de kast schijnt waardoor de kast te warm wordt voor een broedsel. Door het warme voorjaar in 2020 overleden toen bijna alle jonkies.

Dit jaar is het juist een enorm koel voorjaar met één van de koudste pinksterweekends ooit in Nederland. Het probleem hiermee is dat de rupsen daardoor ook later zijn. En dat eiwitrijke voedsel hebben de koolmeesjes hard nodig (bijvoeren met vet/graanbollen heeft weinig zin, die zijn niet eiwitrijk genoeg).

Mezen hebben daar wel wat trucjes voor. Ze proberen hun eieren zo

Nog een beetje verdwaasd..

laat mogelijk te leggen, de legsels zijn wat kleiner en de ouders gaan regelmatig even van de eieren af om het uitbroeden zo te vertragen. Begin maart waren ze bij ons al aanwezig, en met tussenpozen een aantal dagen niet. Uiteindelijk vlogen alle jonkies pas 17 mei uit, gelukkig geen dode te betreuren.

Een kort moment in de nestkastopening en dan vliegen ze met een noodgang in een rechte lijn eruit... tegen het raam aan, oei.

Nog even verdwaasd op de grond zittend van de botsing en dan snel de dichte haag aan. Moeder voert nog even bij en daarna vlogen ze de wijde wereld in.

Arjan Kalee

WAT BOMEN ONS VERTELLEN

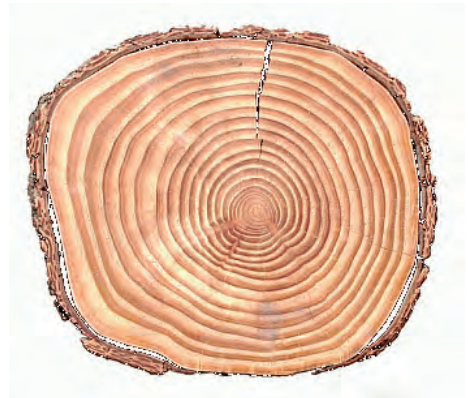
(naar aanleiding van het boek van Valerie Trouet)

Het boek van Valerie Trouet "Wat bomen ons vertellen" gaat niet over hoe bomen met elkaar communiceren of over bomenknuffelaars, maar over de meer exacte informatie die bomen ons verschaffen door middel van de opbouw van hun jaarringenpatroon. Valerie Trouet heeft een wetenschappelijke achtergrond en heeft jaren onderzoek gedaan naar de jaarringenpatronen van bomen. Bij dit onderzoek worden levende bomen onderzocht door middel van houtboringen, van reeds dood hout worden doorsnedes gemaakt of men kan in bestaande bouwwerken de opbouw van de jaarringen van het daar gebruikte hout onderzoeken. Ook (sub)fossiel hout wordt bij het onderzoek van de jaarringen gebruikt.

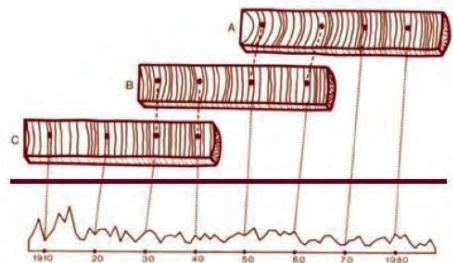
Wat vertellen de jaarringen ons?

Iedere jaarring van de boom vertelt ons iets over de situatie van dat jaar. Het zegt ons iets over of er veel regen is gevallen of dat er een aangename temperatuur heerste. Bij gunstige omstandigheden zal er een bredere ring gevormd worden dan bij droogte of heel lage temperatuur. Is het klimaat in het voorjaar gunstig dan wordt er veel vroeghout gevormd, zijn de omstandigheden in de zomer

en de herfst ongunstig dan wordt er weinig laathout aangemaakt.

Zo kan een boom ons informatie verschaffen over al de jaren dat deze groeide. Door de jaarringenpatronen van oudere bomen, met een overlappend jaarringenpatroon naast elkaar te leggen, kan men ver in de geschiedenis terug kijken. Zo is het gelukt om het jaarringenpatroon tot voor onze jaartelling te traceren. (Dit is uiteraard per regio weer een ander patroon)

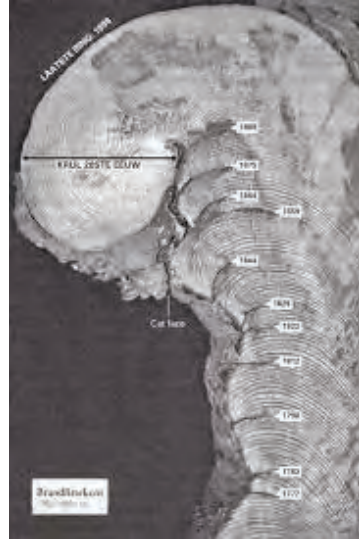
Voorbeeld van overlappende jaarringenpatronen.

Het kan voorkomen dat een jaar er in het bijzonder uitspringt, bijvoorbeeld door extreme kou in dat jaar. Doordat deze jaarring opvallend verschilt kan deze als ijkpunt gelden voor bomen van verschillende ouderdom. Op deze wijze kan men overlappende patronen ontdekken en daarmee met grotere zekerheid de geschiedenis van het klimaat verloop reconstrueren.

Welke praktische toepassingen heeft dit jaarringenonderzoek?

Om de ouderdom te bepalen van bijvoorbeeld oude (archeologische) vondsten gebruikt men meestal de koolstofmethode (C-14). Deze methode is een benadering van de ouderdom. Nu kan met de jaarringdatering (mits er hout aanwezig is) vaak met grotere nauwkeurigheid bepaald worden wat de exacte ouderdom van de vondst is. Een voorbeeld is de vondst van Romeinse waterputten, waarvan de houten beschoeiing ons informatie verschaft over de datum van aanleg.

Ook kan men soms bijzondere gebeurtenissen uit het verleden uit de jaarringen af lezen. Verschijnselen als (bos)branden of radioactieve straling laten hun sporen achter in de groei van de boom. Doordat deze sporen worden opgeslagen in de jaarring van dat jaar is er duidelijkheid over het tijdstip waarop dit voorval zich heeft voorgedaan.

Misschien wel één van de belangrijkste toepassingen van het jaarringenonderzoek heeft betrekking op het klimaat. Eind 20e eeuw deed men onderzoek naar de ontwikkeling van de temperatuur op het Noordelijk halfrond. Men ontdekte dat de houtdichtheid van een jaarring (gemeten door middel van radiometrie) een duidelijke indicatie was van de gemiddelde temperatuur in dat jaar. Men kon aan de hand van de jaarringen vanaf ca 1000 na Christus tot eind twintigste eeuw de gemiddelde temperatuur vaststellen. Uit deze gegevens blijkt dat de temperatuur vanaf 1000 na Christus licht daalt tot omstreeks 1850. Dan begint de industriële revolutie zijn effect te krijgen. Vanaf dat moment vindt er een geleidelijke, constante opwarming plaats.

Je kunt overal tanken maar sparen voor IVN Nijkerk doe je alléén bij

Bij iedere liter brandstof wordt 2 cent gereserveerd
voor de natuurvereniging IVN.
GEWOON DOEN

MOS bv

verenigingsmanagement,
secretariaat, financiële
administratie,
communicatie en advies

www.mos-net.nl

MOS Select bv

werving en selectie,
detachering,
uitzenden

www.mosselect.nl

MOS Events bv

evenementen,
congressen, workshops

www.mosevents.nl

Postbus 1058 - 3860 BB Nijkerk - Tel: 033 - 247 34 00
E: mos@mos-net.nl - W: www.mos-net.nl

Sanitair
Alle merken kranen
Onderdelen voor kranen
Gashaarden
Elektra
PVC afvoer
Badkameraccessoires
Dakbedekkingsmaterialen

vanDasselaar

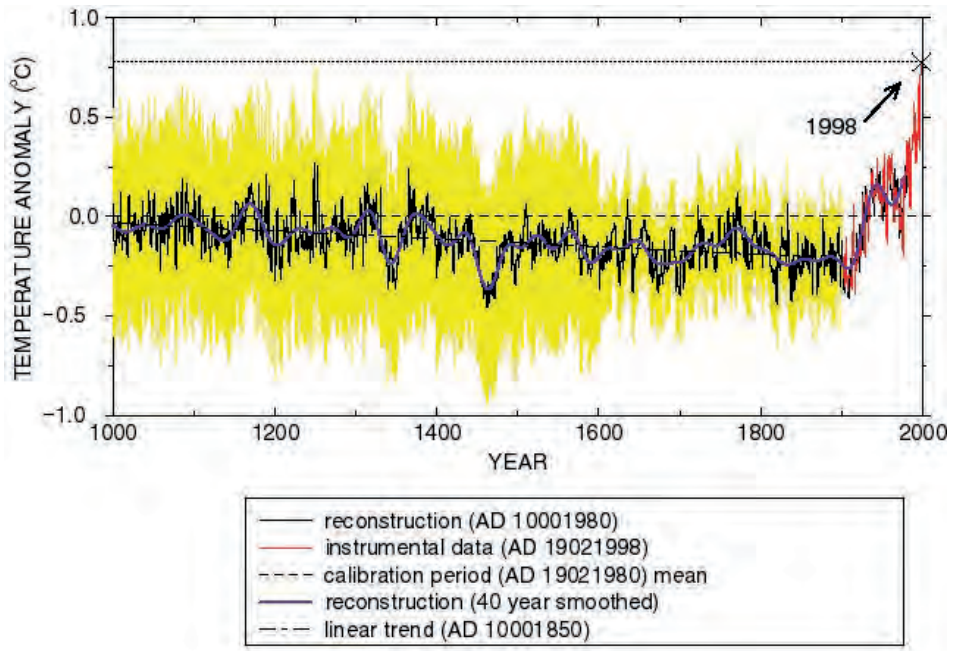
LOODGIETERSBEDRIJF
DOE-HET-ZELF-ADVIESCENTRUM

Ohmstraat 1, 3861 NB Nijkerk
(033) 245 14 72

Voor bedrijven en particulieren
Openingslijden en overige
informatie vindt u op:
www.van-dasselaar.nl

Onderstaand grafiek geeft een beeld van de temperatuurschommelingen in de laatste 1000 jaar.

Conclusie

Het jaarringenonderzoek van bomen heeft ons veel blijvende informatie opgeleverd die we waarschijnlijk op andere wijze nooit op het spoor waren gekomen. Het is een ontegensprekelijke bron van informatie en een waardevol archief om steeds uit te putten. Mij is niet bekend of er ook in Nederland dergelijk onderzoek is gedaan. Wellicht dat ook daaruit verrassende gegevens geput kunnen worden.

JanWillem van Bruggen

Boek: Valerie Trouet, Wat bomen ons vertellen. Een geschiedenis van de wereld in jaarringen. Uitgegeven door Lannoo.

BOUW
BULDERWEG *hoveniersbedrijf*

Hoveniers Aanleg

Hoveniers Onderhoud

Boomtechniek

Schoolpleinen

Flora en Fauna

Bouw Bulderweg Hoveniersbedrijf
Duifhuis 34
3862 JG Nijkerk

Tel: 033 245 41 86
Mobiel: 06 53 302 663

FF SOLUTIONS

*Oplossingen flora & fauna
binnen het wettelijke kader*

Onderdeel van:
R.I.-Buitenbouw B.V.

ww.ri-buitenbouw.nl

IVN Groene Cursus

Loop je wel eens in de natuur en wil je wat meer weten over wat de wereld om je heen te bieden heeft? Wat er groeit, bloeit, vliegt en kriebelt? Dan is de Groene Cursus misschien iets voor jou.

IVN Nijkerk/Putten organiseert dit najaar weer de Groene Cursus. Nadat de cursus vorig jaar vanwege corona moest worden afgebroken, gaan we deze nu weer in september opstarten. De deelnemers van vorig jaar willen graag weer mee doen maar er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar.

Wat?

Het is een basiscursus over de natuur om ons heen en vereist geen echte biologische voorkennis. Wel interesse en enthousiasme. Er komen diverse onderwerpen aan bod en je leert over de natuur in je eigen omgeving, rondom Nijkerk dus. De onderwerpen sluiten aan op het seizoen.

Je leert over zoogdieren, geologie, paddenstoelen, planten en over ecologie en de kringloop. Interessante onderwerpen waar je veel plezier aan beleeft!

Wanneer?

De cursus start 2e helft van september, heeft 5 theorieavonden en 3 excursies en wordt op een woensdagavond gegeven, gevolgd door een excursie op de zaterdag of zondag daarop volgend. Natuurlijk onder voorbehoud van de situatie rond corona.

Interesse?

Houdt de IVN nieuwsbrieven en site in de gaten! De cursus wordt in samenwerking met de Volksuniversiteit Nijkerk georganiseerd. Meer informatie en opgeven voor de cursus kan via hun site: <https://vu-nijkerk.nl/>

Rien Loman

Natuurlijk proeven

Een voorzichtig nieuw begin en een nieuwe groep binnen het IVN. Natuurlijk proeven, proeven wat de natuur ons geeft en dat is veel meer dan de meeste mensen denken. De kruiden in het gras, de bomen, de struiken. Bijna alles heeft een buitengewone waarde. De oude geneeswijze wist dit en gebruikte het. De oermens leefde hier van. Met een kleine groep zijn we vorig jaar begonnen met het zoeken en voorproeven. U leest het goed, het is niet alleen zoeken, maar ook het verwerken van de kruiden. Beiden even geweldig en gezellig.

Omdat er ook “proeven” bij komt, zijn er kosten aan verbonden, voor een stokbrood, boter, drinken etc. Hier komen we niet onderuit. Deze kosten zijn ongeveer 5 euro p.p. Het is wel nodig dat u zich opgeeft. Dit i.v.m. de inkoop en de beschikbare ruimte. Zodra de data bekend zijn, i.v.m. Corona zijn deze nog niet duidelijk, worden deze bekend gemaakt via de website, nieuwsbrief en Nijkerk Natuurlijk.

Elly Kuijt.

Een voorproefje: Vlierbloezemazijn.

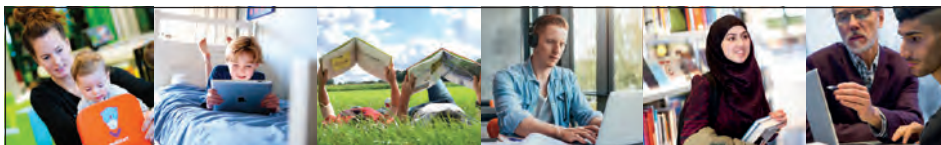
**Ultieme smaak
van de zomer**

Vlierbloesem- azijn

Bereidingswijze

Knip op een droge ochtend enkele schermen met vlierbloesem van een struik. Schud even goed met de takjes zodat er geen insecten en spinnetjes meer in zitten. Leg de schermen in een schone glazen pot. Giet er appelazijn over tot de bloemen onderstaan. Draai het deksel op de pot en zet weg op een donkere, koele plek. Laat de azijn twee weken trekken. Zeef de bloesemschermen uit de azijn en giet de vloeistof over in een mooi flesje. De azijn blijft zowat onbeperkt houdbaar. Deze azijn is heerlijk in een dressing met olie, zachte mosterd en honing.

Uit het tijdschrift "Landleven"

De Bibliotheek: meer dan alleen boeken!

Activiteiten
 Boeken
 Boek aan huis
 Digitale Cursussen
 Digitaal Spreekuur
 E-books
 Filmbieb
 Groencafé
 Luisterbieb
 Muziekweb
 Passend Lezen
 Taalhuis
 Workshops

www.bibliotheeknijkerk.nl
 Hoevelaken - Nijkerk - Nijkerkerveen

Bokkers
CATERING

**SMAAK EN SERVICE
NAAR UW WENS**

Oude Barneveldseweg 13
 3862 WV Nijkerk
 tel: 033-2459743
 e-mail: info@bokkers-catering.nl

VAN DER GOOT
JUWELIERS

Familiebedrijf sinds 1921

Uw juwelier voor
 bijzondere sieraden met oog
 voor eerlijke en natuurlijke
 materialen.

Plein 13 in Nijkerk
 033-2451521

Vakmanschap - Service - Kwaliteit

Werkgroepen

Advertenties	Rien Loman	033 - 246 18 54 advertenties@ivn-nijkerk.nl
Boomfeest	Maarten Oosterkamp	06 - 28 84 94 40 boomfeest@ivn-nijkerk.nl
Communicatie en PR	Ruud Verhoef	06 - 50 74 38 18 pr@ivn-nijkerk.nl
Energie Strategie	Arjan van Slooten	06 - 36 38 40 06
Fotowerkgroep	Petra Heidinger	fotowerkgroep@ivn-nijkerk.nl
Gidsen en excursies	Ruud Verhoef	06 - 50 74 38 18 gidsenwerkgroep@ivn-nijkerk.nl
Hoogstambrigade	Rien Loman	06 - 25 08 18 05 hoogstambrigade@ivn-nijkerk.nl
Kraam IVN-Nijkerk	Ruud Verhoef	06 - 50 74 38 18 kraamivn@ivn-nijkerk.nl
Landschapsbeheer	Rien Loman	033 - 246 18 54 landschapsbeheer@ivn-nijkerk.nl
Natuurlijk Proeven	Elly Kuijt	06 - 22 23 28 68 ellykuijt1@solcon.nl
Natuurouders	Arjan van Slooten	natuurouders@ivn-nijkerk.nl
Nieuwsbrief	Herman van Dasselaar en Jorieke Linnenkamp	pr@ivn-nijkerk.nl
Nijkerk Natuurlijk	Egbert Woudenberg	06 - 43 48 39 27 nn@ivn-nijkerk.nl
Planten	Arjan Kalee	plantenwerkgroep@ivn-nijkerk.nl
Scholen	Ruud Verhoef	06 - 50 74 38 18 scholenwerkgroep@ivn-nijkerk.nl
Vogels	Jan Wouda	033 - 844 40 93 vogelwerkgroep@ivn-nijkerk.nl
Website	Ruud van Veenschoten	06 - 81 33 26 28 webmaster@ivn-nijkerk.nl

**VAN
DER
GOOT**

OPTICIENS

EEN KLASSE OP ZICH
EL SWAROVISION, VERREKIJERS MET SUPERIEURE TECHNOLOGIE

IVN leden krijgen 15% korting op aanschaf van verrekijker
of telescoop van Swarovski, Zeiss of Bynolyt.

Plein 15 - Nijkerk

EL
GRENZELOZE
PERFECTIE

SEE THE UNSEEN

SWAROVSKI
OPTIK